

LSV- TIEDOTE

Vol 34, 2016 n:o 2

Lääkärin sosiaalinen
vastuu

- 3 Puheenjohtajalta
 4 Päätoimittajalta
 4 Terveyspolitiikka:
 Kenen leipää syöt, sen lauluja laulat
 6 Terveyspolitiikka: Valinnanvapauden
 tasa-arvo puhutti järjestöjä
 8 Kehitysyhteistyö:
 Monitorointimatkalla Perun Amazonilla

- 11 Asiantuntijakolumni / Osmo Kontula:
 Elämä Shipibo-kyllissä on silmiä avaava kokemus
 12 Rauhantyö: Venäjän IPPNW:n vieras
 13 LSV ja Helsingin Global Clinic yhdistyvät
 13 Opiskelijat: PEDIATRIAN HARJOITTELUA MAROKOSSA
 14 Innostuksen kulttuuri on
 kansalaisjärjestöissä erityisen tärkeää
 15 Osallistu jäsenhankintahaasteeseen

TULEVAT TAPAHTUMAT

TTIP ja terveyssektori-seminaarit

Kansainväliset kauppasopimukset
 – uhka vai mahdollisuus?

LSV:n ja Lääkäriliiton yhteistilaisuus

Keskiviikkona 25.5. klo 17 Lääkäriliiton
 tiloissa, Mäkelänkatu 2

Puhujina mm. Martti Koskeniemi, Meri
 Koivusalo, Mikko Vienonen ja Sari Artjoki

Mitä on lobbaaminen?
Asiantuntijaluento

Aika: **maanantaina 6.6.** klo 18

Paikka: Kulmahuone,
 Siltasaarenkatu 15

LSV:n ja Global Clinicin yhteisluento
 siitä, mitä on lobbaaminen,
 kuka lobbaa ja miksi se on tärkeää

VGK: Zika-symposium

Aika ja paikka: **keskiviikkona 15.6.**
 klo 13.30 Finlandia-talossa.
 Lisätietoa www.nfog2016.fi

VGK-hanke järjestää ylimääräisen
 symposiumin koskien Zika-virusta.
 Luennoitsijana Marcos Diaz.

IHMISTEN AUTTAMINEN JA
HYVÄNTEKEVÄISYYSYHTEISKUNTA

Suomalaiset ovat viime vuonna lahjoittaneet ennätysmäärän rahaa ihmisten auttamiseen. Suomen Punaisen Ristin nälkätalvikuuden tuotto kaksinkertaistui edellisestä vuodesta, Kirkon ulkomaanapu sai lahjoituksia enemmän kuin koskaan, ja myös LSV:n työpäivä maailmalle ja muut kampanjat ovat tuottaneet hienosti. Minäkin olen aikaisempaa useammin laittanut rahaa erilaisien järjestöjen (Unicef, Pakolaisapu tms.) kampanjoihin. Näiden lahjoitusten turvin me ja muut järjestöt olemme kyenneet auttamaan ja tukemaan heikossa asemassa olevia ihmisiä sekä täällä että maailmalla. Lämmin kiitos siitä myös teille.

Tämä järjestöjen tukeminen on eittämättä monen yksityisen ihmisen vastaus siihen, että Suomen hallitus on leikannut mm. kehitysyhteistyömäärärahoja erittäin rankalla kädellä. Ihmiset haluavat osoittaa olevansa mukana heikompien auttamisessa ja hädän lievittämisessä.

On kuitenkin selvää, ettei yksityinen hyväntekeväisyys voi millään korvata yhteiskunnan ja valtioiden tukea sitä tarvitseville. Nyt annetut avustussummat korvaavat vain pienen osan niistä leikkauksista, joiden kohteiksi suomalaiset ja kansainväliset järjestöt ovat joutuneet. Lahjoituksilla ei voida paikata esimerkiksi Unicefin rahoituksen leikkaamista yli 10 miljoonalla.

Lisäksi yksityisiin lahjoituksiin perustuvassa ns. hyväntekeväisyysyhteiskunnassa on perustavanlaatuisia ongelmia. Kun apua annetaan vapaaehtoisesti, pääsevät ahneet kuin koira veräjältä. Taakanjaosta ei tule tasapuolista eikä se silloin vastaa hyvinvointiyhteiskunnan perusteita.

Toinen ongelma on se, että yksityisen lahjoituksen tekijä haluaa yleensä valita avun kohteen itse. Tästä seuraa, että jotkut tahot saavat paljon helpommin tukea kuin toiset. Kukapa ei antaisi orpolapsille tai lastensairaalalle. Paljon vaikeampaa on kerätä rahaa alkoholisteille, vangeille tai AIDS-potilaille. Avun tarve ei kuitenkaan korreloi sen enempää kiltteyden kuin söpöydenkään kanssa. Yhteiskunnassa ja maailmassa tulee olla tietoa erilaisten ryhmien tuen tarpeesta ja kykyä ohjata apua sekä sinne, missä sitä eniten tarvitaan, että sinne missä siitä on eniten hyötyä. Nämähän eivät aina ole sama asia, mutta suunnitelmallisuus ja jatkuvuus edellyttävät joka tapauksessa yhteiskunnan mukana oloa avustustyössä.

Jatketaan siis hädässä olevien auttamista jokainen henkilökohtaisesti (taloudellisesti tai vapaaehtoistyön avulla esimerkiksi vastaanottokeskuksissa tai Global Clinicillä), mutta yritetään myös vaikuttaa siihen, että koko suomalainen yhteiskunta kantaisi nykyistä paremmin vastuunsa sekä Suomen että maailman köyhistä.

Kati Juva

Kevät lähenee loppuaan, ja kehitysyhteistyön tulevaisuus on harmaa. LSV:n kehy-projektit ovat kautta aikain pyörineet pienellä hallinnolla ja maltillisissa paikallisyhteisöissä, kuitenkin suurten asioiden parissa. Viime vuosina projektit ovat keskittyneet mm. moniresistentin tuberkuloosin diagnostiikan parantamiseen sekä seksuaaliterveydestä valistamiseen syrjässä eläville kyläyhteisöille. Tässä tiedotteessa on juttu monitorointimatkasta Perun Shipibo-kansan pariin, jossa on arvoitu saavutetun hienoja tuloksia mm. terveyspalveluiden piiriin pääsemisessä ja lisääntymisterveyden tietoisuuden lisääntymisessä. Ensi tiedotteeseen syksyille saanemme lopullisen katselmuksen Intiassa viime vuonna päättyneestä hankkeesta.

Virkamiestasoltakin on ilmaistu LSV:n projektien olevan vaikuttavuudessaan kiitettävällä tasolla. Projektit suunnitellaan ja monitoroidaan itse, yhteistyötä tehdään paikallisten toimijain kanssa paikallisia toimintatapoja mukaillen. Pääosa rahoituksesta tulee yhä ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyövaroista, joita rankalla kädellä leikattiin ja tullaan vielä 25 miljoonan lisäsäästöjen nimissä leikkaamaan. Leikkaus-toimien on laskelmoitu vaikuttavan satojen tuhansien kehityksessä elävien terveyteen ja tulevaisuuteen. LSV:n puro näissä luvuissa on pieni, mutta on osa saman veden liikettä. On epävarmaa, saako LSV ulkoasiainministeriön rahoitusta uusille hankkeille tulevina vuosina. Jos rahoitusta ei tule, tulee toimintamme supistumaan radikaalisti, ja todennäköisesti myös tiedotteiden osalta joudutaan tyytymään vähempään.

Hyvä LSV:n jäsen, Sinun tukesi on arvokasta, sillä sitä ei leikata! Saisitko kollegasikin liittymään LSV:läisten joukkoon? Miksi se kannattaisi? Toisiko se toivoa?

Karoliina Rantonen
tiedotusvastaava

TERVEYSPOLITIikka

”KENEN LEIPÄÄ SYÖT, SEN LAULUJA LAULAT”

Viides avoimuutta lääketieteessä koskevan luentosarjan tilaisuus järjestettiin huhtikuussa. Järjestäjätahoja LSV:n lisäksi olivat entiseen tapaan Duodecim-seura ja Suomen Lääkäriliitto. Tällä kertaa puhuttiin avoimuudesta ja sidonnaisuuksista lääkäreiden täydennyskoulutuksessa.

” Miten työnantajan
jatkokoulutusvelvoite toteutuu
- sehän maksaa?

lääkärinä toimiminen edellyttää jatkuvaa tietojen ja taitojen ylläpitoa. Käytännössä se tapahtuu joko työpaikan tai ulkopuolisten tahojen luentotilaisuuksissa. Lääkäriliiton suositus on kymmenen jatko-

Dosentti Kristiina Patja puhui täydennyskoulutuksen rahoituksen ongelmista, professori Elina Hemminki johdatteli keskustelua.

koulutuspäivää vuodessa, mutta selvitysten mukaan vain harvoilla erikoisaloilla päästään tähän tavoitteeseen, ainakaan työnantajan kustantamana. Vaikka työnantajalla onkin lain mukainen velvoite osallistua työntekijöiden jatkokoulutukseen, määrälle laki ei aseta tavoitteita.

MITÄ TUO SOTE-RATKAISU?

Lähes yhtäaikaan luontotilaisuuden kanssa julkaistiin julkisten palveluntuottajien yhtiöittämissä. Aiemmin oli jo tiedossa yksityisten palveluntuottajien pääsy tasaveroisiksi julkisten toimijoiden rinnalle. Tämä herätti kuulijoissa kysymyksiä ja huolta. Miten työnantajan jatkokoulutusvelvoite toteutuu - sehän maksaa? Perusterveydenhuollon yksiköt kouluttavat myös yleislääketieteen erikoislääkäreitä, miten se turvataan yksityisen palveluntarjoajan toiminnassa? Kuulimme kuitenkin, että Ruotsissa tässä ei ole ollut ongelmia ja on mahdollista, että koulutuksesta tulee yksi osa palveluntarjoajan akkreditoitua. Lopputulos jää nähtäväksi.

TYÖNANTAJA, LÄÄKÄRIJÄRJESTÖT JA LÄÄKETEOLLISUUS KOULUTTAVAT

Kuntien ja kuntayhtymien koulutusbudjetit ovat pieniä eivätkä takaa riittävää kouluttamismahdollisuutta, vaikka muihin aloihin verrattuna lääkäreille suunnatut koulutukset ovat jopa erittäin edullisia. Niinpä sekä työnantajat että lääkärijärjestöt turvautuvat ulkopuoliseen, yleensä lääketeollisuuden tai laitevalmistajien tukeen koulutusten järjestämisessä.

Lääketeollisuuden itse järjestämä koulutus on usein koettu ongelmalliseksi. Aiheet tulevat terapia-alueilta, joihin yrityksellä on valmisteita ja viestin päättää yritys. Lääkäreille luennoissa näissä tilaisuuksissa syntyy sidonnaisuus, ja maksetuista palkkioista tulee julkisia toukokuun lopussa.

PROSENTTILIIKE!

Koska julkisen puolen koulutusmäärärahat ovat riittämättömät, Juha-Pekka Turunen (LSV, Duodecim) ehdotti prosenttiliikettä: terveydenhuollon budjetista pitäisi 1 % suunnata henkilöstön jatkokoulutukseen. Prosenttiliike takaisi riippumattoman, henkilöstön tarpeista lähtevän tietojen ja taitojen ylläpidon terveydenhuollossa.

*Seminaarin luennot löytyvät
Duodecim-seuran nettisivuilta
-> Koulutusmateriaalit.*

Teksti ja kuva:
Merja Metsä-Heikkilä

” Prosenttiliike takaisi
riippumattoman, henkilöstön
tarpeista lähtevän tietojen ja taitojen
ylläpidon terveydenhuollossa.

VALINNANVAPAUDEN TASA-ARVO PUHUTTI JÄRJESTÖJÄ

LSV järjesti huhtikuun 19. päivä yhdessä Vapaus Valita toisin ry:n, Metropolia Ammattikorkeakoulun sosiaalisen hyvinvoinnin osaamisalueen, Sosiaalipoliittisen yhdistyksen ry ja Soste ry:n kanssa keskustelutilaisuuden valinnanvapauden tasa-arvosta. Ajatus oli selvittää, mitä valinnanvapaus sote-uudistuksen yhteydessä tarkoittaa eri väestöryhmien näkökulmasta. Suomen hallitus on linjannut, että valinnanvapaus sote-uudistuksessa tarkoittaa sitä, että myös yksityinen ja kolmas sektori pääsevät palveluntarjoajiksi. Lisäksi julkinen tuottaja yhtiöitetään ainakin osin.

Paikalle saatiin alan kovin asiantunteamus: sote-uudistuksen valinnanvapaus- ja rahoitustyöryhmän vetäjän, professori Mats Brommelsin lisäksi paikalla oli emeritusprofessori Juhani Lehto Tampereen yliopistosta, Soste ry:n johtaja Anne Knaapi, Kuntaliiton varatoimitusjohtaja Hanna Tainio sekä Helsingin kunnanvaltuutettu, sote-lautakunnan jäsen Anna Vuorjoki.

VAATIIKO VALINNANVAPAAUS MARKKINOISTAMISTA?

Professori Juhani Lehto avasi esityksessään valinnanvapautta korostaen, että vapaus valita on sitä tärkeämpää, mitä enemmän asiakkuus määrittää henkilön elämää. Lehdon mukaan kyseessä ei ole pelkästään yksityistäminen ja yhtiöittäminen, sillä prosessit ovat jo pitkällä. Jo nyt esimerkiksi sosiaalipalveluista 33 prosenttia hankitaan yksityisiltä tuottajilta, ja sotemenoista 50 prosenttia kuluu ostoihin yksityissektorilta. Kysymyksiä

herää siitä, miten yhtiöittäminen tehdään, ja miten esimerkiksi omalääkärit ja -hoitajat asemoidaan markkinoille ja mikä on heidän roolinsa esimerkiksi viranomaispäätöksissä. Lehdon mielestä markkinoistaminen ei itse asiassa vähennä vaan lisää sääntelyn tarvetta. Yhtiöittämistä sinänsä ei vaadi EU:n kilpailulainsäädäntö ja Lehdon mielestä se voitaisiin vielä kyseenalaistaa. Lehdon mielestä valinnanvapaus ei vaadi markkinoistamista sinänsä, ja kysymyksiä herää mm. työntekijöiden oikeuksista ja asiakasmaksujen tasosta, joka ei saa olla eriarvoisuutta lisäävää.

MONI AVAINKYSYMYS VIELÄ AUKI

Professori Mats Brommels aloitti esityksensä muistuttaen, että pohjoismainen hyvinvointimalli on keskeinen kilpailuvaltti, mutta nykyinen järjestelmä on kyennyt turvaamaan terveyden ja hyvinvoinnin huonosti. Muutos on valtava ja sen tavoite on terveydenhuollon tasa-arvoon liittyvien ongelmien saaminen tyydyttävälle tasolle. Brommels mainitsi älykkäät, oikeanlaisia insentiivejä luovat rahoitusratkaisut. Asiakkaan valinta puolestaan turvataan yhtenäisillä laatu- ja hintaperusteilla ja valintaa tukevilla julkisella tiedolla. Työryhmän linjaus on, että valinnanvapaus on pääsääntö perustasolla ja soveltuvin osin käytössä myös erikoistason sosiaali- ja ter-

Professori Juhani Lehto

Selvitysmies, professori Mats Brommels

veyspalveluissa. Monikanavarahoituksesta Brommels totesi mm. että lääkekorvausten eri taso avo- ja sairaalahoidossa asettaa potilaalle vääriä kannustimia ja siihen tulee puuttua.

Lisäksi mm. YTHS:n toiminta on vielä auki, samoin työterveyshuollon – itsessään eriarvoisuutta lisäävä järjestelmä – kohtalo.

HANNA TAINIO: SÄÄSTÖTAVOITE ON EPÄREALISTINEN

Kuntaliiton Hanna Tainio muistutti siitä, että Suomi on sosiaali- ja terveysmenoissa OECD-maiden keskitasoa, mutta epätasa-arvoisempi kuin monet muut maat. Tainio arveli, että julkinen yritys voi olla alun hintakilpailussa heikoilla, koska rakennemuutos aiheuttaa kustannuksia ja julkisen puolen kokemus mm. markkinoinnista ja bisneslogiikasta on muita heikompaa. Tainion esityksessä nousi useita huolenaiheita liittyen mm. markkinoiden mahdolliseen monopolisoitumiseen erityisesti syrjäseuduilla, virkavastuun yksityistämiseen, alihankintaketjuihin

ja muidenkin mainitsemaan valinnanvapauden käyttöön niiden puolesta, jotka eivät valinnanvapauttaan kykene käyttämään. Tainion mielestä myös säästötavoite on tällä hetkellä epärealistinen.

VÄHENEKÖ LÄPINÄKYVYYS?

Anna Vuorjoki mainitsi, että yhtiöittäminen myötä yhtiöläki tulee säätelämään sote-sektoria, mikä voi johtaa läpinäkyvyyden vähenemiseen. Vuorjoki muistutti sosiaalipalvelulain vaatimukset siitä, että esim. sosiaalipalvelussa ja kansanterveydessä ei ole kyse pelkästään työstä vaan yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta. Vuorjoki toivoikin, että selvitystyöryhmä muistaisi toimintakentän yhteiskunnallisen roolin.

Tilaisuudessa oli noin 160 kuulijaa, joita kiinnosti mm. koko sektorin mahdollinen yksityistäminen. Juhani Lehto totesi, ettei usko tähän lainkaan: onhan esimerkiksi Obamacarissa kyse yksityisen sektorin rajoittamisesta. Pelkkä privaatti ei siis professorin mukaan riitä. Mats Brommels puolestaan totesi, että esimerkiksi erikoissairaanhoidon jää edelleen maakuntien hoidettavaksi, lisäksi kaikkien palvelun tuottajien on raportoitava työstään ja taloudestaan avoimesti.

Kaikki esitykset kokonaisuudessaan löytyvät LSV:n nettisivuilta.

Salla Nazarenko

” Muutos on valtava ja sen tavoite on terveydenhuollon tasa-arvoon liittyvien ongelmien saaminen tyydyttävälle tasolle.

” Tilaisuudessa oli noin 160 kuulijaa, joita kiinnosti mm. koko sektorin mahdollinen yksityistäminen.

PERUN SHIPIBO-KANSAN SEKSUAALITERVEYSHANKE - MONITOROINTIMATKALLA PERUN AMAZONILLA

Marraskuisen loskaisesta Suomesta lensimme monitorointimatkalle Peruun viidakon helteeseen. Tämä oli projektin tiimoilta ensimmäinen reissuni Peruun, muuten Peru olikin jo minulle tuttu maa. Kotoisaa oli Peruun tälläkin kertaa saapua, vaikka taksikuskimme ryöstettiin matkalla lentokentältä hotelliin, joka sekin oli hieman epämääräinen. Liman harmaan sumuisesta maisemasta lensimme Pucallpaan, kaupunkiin viidakon keskellä. Siellä tropiikin kuumuus ja kosteus iskivät nopeasti vastaan, ja kadut lainehtivat vedestä sadekuuron jäljiltä. Tulevaa kylävierailua varten sadeviitat ja kumpparit löytyivät paikallisen kumppanin toimistolta.

SV:n ja perulaisen Flora Tristan -järjestön yhteinen shipibokansan seksuaali- ja lisääntymisterveysprojekti toimii neljässä shipibokylässä Masisean pikkukaupungin ympäristössä, parin tunnin venematkan päässä Pucallpasta. Masiseassa on pieni terveyskeskus, jossa työskentelee yksi lääkäri, kätilö sekä hoitohenkilökuntaa. Terveyskeskuksessa hoidetaan synnytyksiä, mutta komplikaatioiden yllättäessä sairaala on kaukana Pucallpassa.

Shipibot ovat perinteisesti saaneet lapsia nuorena, jopa 12-vuotiaana, ja ensisynnyttäjien keski-ikä on 16 vuotta. Tietoisuus seksuaaliterveydestä on ollut vähäistä, mutta projektin avulla tietämys sukupuolitaudeista ja ehkäisystä on selvästi lisääntymässä. Kondomeja käytetään huomattavasti aiempaa enemmän, ja suhtautuminen teiniraskauksiin

on muuttumassa. Shipibot ovat perinteisesti synnyttäneet kylissä, mutta nyt projektin myötä lisääntyvästi myös terveyskeskuksessa. Terveyskeskuksen on projektin aikana saatu muun muassa shipiboille ominaiseen istuma-asennossa tapahtuvaan synnytykseen soveltuva huone. Julkisen terveydenhuollon saavutettavuus shipiboille on parantunut, kun he ovat saaneet siihen oikeuttavat henkilöllisyystodistukset. Asenteet ovat myös puolin ja toisin parantuneet, ja shipibojen on nykyisin helpompi mennä terveyskeskuksen.

Pucallpassa vietimme muutaman päivän juosten tapaamisesta toiseen. Paikallinen mobiilitiimimme osoittautui todella innokkaaksi ja osaavaksi. Tapasimme alueellisen terveys- ja opetusministeriön, kunnan sekä aluehallinnon virkamiehiä ja paikallisen terveyskeskuksen väkeä. Kaikki olivat kovin kiinnostuneita projektistamme ja pitivät jatkuvuuden varmistamista tärkeänä. Masisean kaupungin pormestari ehdotti jatkoon projektin laajentamista kattamaan kaikki Masisean kunnan shipiboyhteisöt, joita on noin kaksikymmentä. Tapaamiemme virkamiesten ja päättäjien avulla suunnitelmaa vietin

eteenpäin. Tavoitteena on täysin LSV:stä ja Flora Tristanista irrallinen, paikallislähtöinen ja julkisen rahoituksen turvin kustannettava jatkoprojekti. Projektin suunnitteluvaiheessa me ja paikallistiimi olemme tiiviisti mukana ja tärkeimmät projektin opetukset otetaan siinä huomioon. Todella hyviä uutisia!

Kokouspäivien jälkeen lähdimme kylävierailulle. Ucayali-joen haasteet tulivat tutuiksi, kun sateiden seurauksena suuria tukkeja ajelehti vastaan virran mukana. Lähellä määränpäästä joki oli yhtäkkiä kasvanut umpeen jonkinlaisia kelluvia kasveja, eikä veneellä yksinkertaisesti päässyt enää eteenpäin. Ei auttanut muu kuin vaihtaa suuntaa ja men-

nä toiseen satamaan, josta matka jatkui muita ja pomppuista tietä pitkin Masiseaan. Masiseasta huristelimme mopotaksilla Ceilaniin, yhteen neljästä projektikylästä. Kylässä meidän ohjattiin malokaan, isoon ja avoimeen kyläläaloon, missä oli käynnissä kylien terveyskomiteoiden tapaaminen. Terveyskomiteoissa oli mukavasti innokasta väkeä, myös nuorisoa. Päivän teemana oli seuraavan vuosisuunnitelman tekeminen, ja lisäksi komiteat kävivät läpi nykyistä tilannetta. Suurimmiksi terveyshuoliksi he nimesivät hengitystieinfektioita, ripulitauheitä sekä puhtaan veden ja sanitation puutteen. Yhtenä terveysuhkana mainittiin myös ayahuasca-kasviviutteen perässä tulevat turistit, jotka ovat huonona esimerkkinä nuorille.

Seksuaaliterveysasiat olivat nyt jo aiempaa paremmin hoidossa. Uutena teemana esiin nousi spontaanisti seksuaalinen hyväksikäyttö, johon kyläläiset raportoivat opettajien syyllistyneen! Aiemmin seksuaalisesta väkivallasta ja hyväksikäytöstä ei kylissä ole

”*Kondomeja käytetään huomattavasti aiempaa enemmän, ja suhtautuminen teiniraskauksiin on muuttumassa.*”

”*Uutena teemana esiin nousi spontaanisti seksuaalinen hyväksikäyttö.*”

juuri puhutti, ja aihe on ollut jonkinlainen tabu. Shipiboyhteisöt ovat hyvin tiiviitä ja laajennetun perheen sisäisiä asioita ei mielellään tuoda julki. Toisaalta myös yhteisön jäsenen joutuminen vankilaan on vakava juttu, jota yritetään välttää viimeiseen asti. Kansalliset ja alueelliset toimintamallit seksuaalisen väkivallan uhrien auttamiseksi ovat puutteellisia. Seksuaalisen hyväksikäytön uhriksi joutunut lapsi tai nuori lähetetään Pucallpaan jonkinlaiseen turvakotiin, jossa hän joutuu elämään ilman yhteisöään, kulttuuriaan ja kieltään. Osittain kyse on varmasti ollut myös siitä, ettei ongelmaa ole tiedostettu tai löydetty sille sanoja. Mobiilitiimi on viime vuoden aikana pitänyt useita työpajoja kaikenikäisille kyläläisille seksuaalisen väkivallan ehkäisystä ja seksuaalioikeuksista. Pikkuhiljaa kyläläiset ovat alkaneet puhua vaikeista asioista, ja ovat mobiilitiimin mukaan olleet hyvin vastaanottavaisia teemoille. Muutos näissä asioissa vaatii kuitenkin varmasti aikaa.

Päivän aikana ehdimme jutella kyläläisten kanssa ja osallistua terveystieteiden kokoukseen. Kylän naiset kokkasivat meille

” Suurimpana onnistumisena olikin paikallisten ehdottama oma jatkohanke, minkä suhteen virkamiehet ja päättäjät vaikuttivat motivoituneilta.

paikallisia herkkuja. Haastattelimme nuorta Irmaa LSV:n tiedotemateriaaleja varten, kun meidät yllätti rankkasadekuuro. Hiekkatiet ja pihat muuttuivat nopeasti mutavelliksi, jossa koulusta palaavat lapset iloisena kirmasivat ja pyöriskelivät. Meidät kutsuttiin sadetta pitämään lähimpään bambumajaan, joka oli kylän opettajan perheen koti. Pikakutyttö kiikutti meille herkullisia mangoja ja istahdimme kiitollisina hämärän majan nitisevälle bambulattialle. Käärmeistä peloteltiin, mutta niitä ei onneksi näkynyt edes kasvimaalla, jonne osa meistä teki tutustumisretken. Kasvimaalla kasvatetaan shipibojen perinteisesti käyttämiä lääkinnällisiä yrttejä. Nykyään käytetään yhä enemmän rinnakkain länsimaista lääketiedettä ja perinnettietoutta ja jopa Masisean synnärillä oli esimerkiksi supistuksia edesauttavia yrttejä. Terveyskeskuksessa oli muutoinkin otettu nyt shipibot hyvin huomioon muun muassa shipibonkielisillä esitteillä, opasteilla ja julisteilla. Siellä on nyt myös shipibonkielinen työntekijä ja koristelussa on käytetty shipibojen perinteisiä kankaita.

Monitorointimatkamme tärkeimpiä tehtäviä projektin yleisen etenemisen tarkkailun lisäksi oli varmistaa hankkeen toimintojen jatkuvuus. Suurimpana onnistumisena olikin paikallisten ehdottama oma jatkohanke, minkä suhteen virkamiehet ja päättäjät vaikuttivat motivoituneilta. Lisäksi mietimme kyläläisten ja paikallistiimin kanssa jatkuvuuden takaamiseen muita keinoja. Terveyskomiteoita pitää vielä kouluttaa ja vahvistaa, samoin kuin yhteistyötä paikallisen julkisen terveydenhuollon ja komiteoiden välillä. Opetusmateriaalien tulee olla jatkossa helpposti tulevienkin opettajien saatavilla. Mietimme myös pieniä käytännön asioita, kuten kondomien jakelua, projektimme poistuttua kylästä. Kylän nuorilta ja mobiilitiimiltä tulikin ehdotus, että kondomeja jakaisi jokaisessa kylässä terveystieteistä kaksi nuorta: yksi poika ja yksi tyttö. Tekemistä vielä riittää hyvin siis tällekin vuodelle, joka on projektin viimeinen.

Teksti ja kuvat:
Kaisa-Maria Eronen

ELÄMÄ SHIPIBO-KYLISSÄ ON SILMÄT AVAAVA KOKEMUS

On henkilökohtaisesti erittäin terveellistä ja silmiä avaavaa tutustua alkuperäiskansojen elämään Euroopan ulkopuolella. Itselleni siihen tuli ensin mahdollisuus Nicaraguassa ja nyt viimeisten kymmenen vuoden aikana Amazonin sademetsässä Perussa. Perspektiivini maailmaan ja samalla suomalaisen yhteiskunnan jatkuvaan ongelmapuheeseen on muuttunut sen myötä oleellisesti.

Elämä viidakossa on hyvin yksinkertaista ja suomalaisin silmin äärimmäisen köyhää. Monissa asumuksissa on vain neljä tolppaa maassa ja palmunlehväkatto. Varakkaammilla on laudoista tehty yksinkertaiset seinät. Vesi tulee sisään naisten pään päällä kantamissa astioissa. Monissa kylissä ei ole saatavilla edes puhdasta vettä kaivosta. Elämisen olosuhteet ovat karut, mutta silti ihmiset jaksavat laulaa ja tanssia. Heidän mielestään on turha kiirehtiä, kun asiat voi tehdä yhtä hyvin huomenna (mañana-perinne). Tätä on suomalaisena välillä vaikeata ymmärtää.

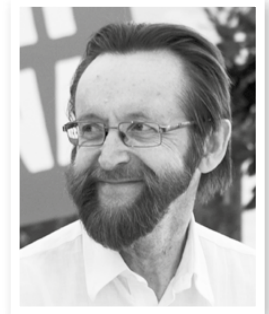
Suomessa saamme varautua muutaman kuukauden talven varalle – viidakossa taas muutaman kuukauden sadekauteen, joka nostaa veden korkeutta aina noin 10 metriä sekä joissa että järvisä. Viidakossa sade tarkoittaa sitä, että on turha odottaa työmiehiä töihin tai opettajia kouluun. Jos teitä on, ne muuttuvat kulkukelvottomiksi mutavelleiksi. Rantojen lähistöllä asumukset pitää rakentaa pitkien tolppien varaan. Olen kuitenkin nähnyt kuinka koira ja kissa kelluvat pihalla yhteisen lankunpalan varassa ja kuinka keittiössä on vettä vyötäisiin asti. Näissä oloissa boan on kerrottu vieneen perheen vauvan mennessään.

Suomessa suvut ovat sirpaloituneet ympäri maata ja kovin monet asuvat yksin. Toisin on viidakossa. Kun kysyn, montako asukasta jossakin kylässä on, niin saan vastaukseksi esimerkiksi 13 perhettä. Perhe tarkoittaa näissä tapauksissa vaikkapa 20 – 30 henkilöä. Se tarjoaa jäsenilleen turvaa ja toimeentuloa. Jos perheen jäsen edistää työllään perheen toimeentuloa, hänelle annetaan anteeksi monenlaisia suomalaisittain raskaitakin hairahduksia. Nuorten tyttöjen raskauksiakaan ei pidetä välttämättä sen ihmeempänä ongelmana – sellaista vaan sattuu.

Minulle oli kuitenkin pysähdyttävä kokemus tavata 14-vuotias shipibo-tyttö, jolla oli jo kaksi lasta. Ajattelin, että asialle pitää yrittää tehdä jotakin. Yhdessä paikallisen hanketyöntekijän, Zildan Carcamon, kanssa suunnitelimme seksuaaliterveysprojektin, jonka LSV sitten myöhemmin otti siipiensä suojaan. Kunnianhimoinen tavoite oli luoda shipibo-kylille seksuaaliterveyspalveluja ja -kasvatusta toteuttava liikkuva (mobiili) toimintamalli, jonka tulokset olisivat niin vastaansanomattomat, että paikallisviranomaiset sen mieluusti ”varastaisivat” itselleen. Toivottavasti he tämän vuoden jälkeen ottavat LSV:n hankkeen tuloksista itselleen kopin.

Osmo Kontula

kirjoittaja on Väestöliiton tutkimusprofessori

VENÄJÄN IPPNW:N VIERAANA

LSV:llä on aina ollut erityisen hyvät suhteet Venäjän IPPNW-järjestöön. Olemme järjestäneet yhteisiä seminaareja, osallistuneet päättäjien lobbaamiseen Moskovassa ja venäjältäneet rauhanjulkaisuja.

Kansalaisjärjestöjen tilanne on Venäjällä tällä hetkellä vaikea, suhteita ulkomaille tarkkaillaan tiiviisti ja hallituksen vastainen toiminta voi johtaa järjestön kieltämiseen. Toistaiseksi Venäjän IPPNW on kyennyt säilyttämään asemansa itsenäisenä järjestönä, eikä sitä ole nimetty ”ulkomaiseksi agentiksi”. Toiminta on kuitenkin vähäistä eivätkä järjestön jäsenet ilmeisesti suoranaisesti kritisoiv Venäjän politiikkaa, vaikka puhuvatkin ydinaseriisunnan puolesta. Järjestö on kutsuttu kansalaisjärjestönä jonkinlaiseen rauhanfoorumiin, jossa viranomaiset, tutkijat ja järjestöt keskustelevat ydinaseista. Pugwash on toinen tähän foorumin osallistuva kansalaisjärjestö.

Vierailin Moskovassa maaliskuun puolivälissä. Osa ohjelmaa liittyi muistisairauksista puhumiseen paikallisille neurologeille, mutta samassa yhteydessä tapasin myös

IPPNW:n väkeä ja joitakin opiskelijoitakin. Heidän kanssaan keskusteltiin ydinaseiden humanitaarisista vaikutuksista ja vahingossa syttyvän ydinsodan mahdollisuudesta. Yksi opiskelija oli sitä mieltä, että ydinaseet ovat myös auttaneet pitämään yllä rauhaa suurvaltojen välillä (kauhun tasapaino). Keskustelu tästä oli vilkasta, ja ainakin osa kyllä koki, että kaikki ydinaseet on parasta hävittää – toki yhteisymmärryksessä.

Järjestöaktiivien tapaamisessa keskustelimme koko IPPNW:n tilasta ja kannustin kovasti venäläisiä kollegoita olemaan nykyistä aktiivisempia kansainvälisesti. Ilmeisesti osin rahapula vaikeuttaa heidän osallistumistaan toimintaan.

Joka tapauksessa oli ihanaa tavata vanhoja ystäviä ja todeta, että Venäjän IPPNW on vielä tukevasti olemassa, vaikka aika hiljaisloa viettääkin.

Kati Juva

LSV JA HELSINGIN GLOBAL CLINIC YHDISTYVÄT

Paperittomien klinikka Global Clinic tulee virallisesti osaksi LSV:tä. Tähän päädyttiin, koska Global Clinic saa myös lahjoitusvaroja ja niitä on syytä hallinnoida. Lisäksi LSV:tä ja Global Cliniciä yhdistää arvopohja: oikeudenmukaisemman maailman rakentaminen ja terveyden edistäminen varallisuudesta ja alkuperästä riippumatta. Tähän saakka LSV on ollut toiminnassa mukana ennen kaikkea yhteistyötahona lääkärin puolelta.

Yhteistyössä LSV ja Global Clinic voivat tehdä tehokasta vaikuttamistyötä sen hyväksi, että haavoittuvat ryhmät niin Suomessa kuin maailmalla pääsevät terveyspalvelujen piiriin.

Global Clinicin toiminnalle haetaan rahotusta Raha-automaattiyhdistykseltä.

Lisätietoa Global Clinicistä koordinaattori Jemina Heinonselta jemina.heinonen@gmail.com

OPISKELIJAT

PEDIATRIAN HARJOITTELUA MAROKOSSA!

Nyt on LSV-läiselle opiskelijalle tarjolla upea tilaisuus tutustua lastenlääkärin työhön maailmalla; LSV:n jäsen, LL Salla Semmane työskentelee omalla lastenlääkärin vastaanotollaan Marokon pääkaupungissa Rabatissa ja on valmis ottamaan vastaan harjoittelijan kahdeksi viikoksi lukuvuoden 2016-2017 (syys-huhtikuu) aikana!

Lääkäri Salla Semmanen terveiset:

”Potilasaines vaihtelee parikiloisista vastasyntyneistä satakiloisiin nuoriin. Hoidettavat sairaudet ovat sekä tavallisia hengitystieinfektioita, allergioita, gastroenterititejä, ihotumia ja virtsatieinfektioita. Lisäksi marokkolaislapsilla on paljon neurologisia ongelmia. Esimerkiksi kehitysviivästymät, oppimisvaikeudet, puheen tuoton ongelmat jne ovat yleisiä. Potilaita käy myös rokotuksissa, joten terveen lapsen kehityksen seuranta ja rokotusohjelmien selvittämistä on päivittäin. Työkielenä ovat pääasiassa ranska ja darija, Marokon arabia mutta n. 25% potilaista tai heidän vanhemmistaan on englanninkielisiä.”

- Harjoittelija vastaa itse kuluista (matkat ja majoitus Rabatissa).
- Tarjolla ainutlaatuinen tilaisuus tutustua kollegan työhön Rabatissa, yhdessä Marokon neljästä kuninkaallisesta kaupungista.
- Lisätietoa vastaanotosta ranskan ja englannin kielellä www.drssalla.com
- Ranskan tai arabian taitoa ei kuitenkaan vaadita lähtijältä.

Vapamuotoiset hakemukset ja tiedustelut toiminnanjohtaja Salla Nazarenkon kautta salla.nazarenko@lsv.fi

INNOSTUKSEN KULTTUURI ON KANSALAIJÄRJESTÖSSÄ ERITYISEN TÄRKEÄÄ

Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyö on suurien haasteiden edessä. Hallituksen leikkauspolitiikka luo latistavaa ilmapiiriä, jossa innostuksen on vaikea kukkia, vaikka nyt jos koskaan olisi erityisen tärkeää taistella kehitysyhteistyön ja paremman maailman puolesta. Tarvitsemme tarttuvaa innostusta ja kykyä välittää sitä päitsi keskuudessamme, myös kumppanijärjestöille ja yleisölle.

SV osallistui maaliskuussa kansalaisjärjestöille suunnattuun Pauli Aalto-Setälän luentoamuun ”Ihmisarvoinen johtajuus”, jonka pääteemana oli innostuminen ja innostaminen.

Kansalaisjärjestötyössä tarvitsemme innostuvia ja innostavia toimijoita organisaation eri portaalle. Tärkeää on tietää ja muistaa, miksi tätä työtä teemme. Merkitykset unohtuvat kovin helposti, vaikka ovatkin usein innostuksen alkulähteitä. Mieleen palautettuna ne kuitenkin usein inspiroivat innostusta.

Pohjimmiltaan innostus toteutuu yksilötasolla. Se on yksilön päätös, jonka voi valita tavaksi toimia. Se on siis opittavissa ja ennen kaikkea jaettavissa. Yhteisötasolle suuntautuneena innostus voi luoda todellista uutta. Innostus onkin energiaa, joka taidon ja tahdon tuella voi yhteisössä synnyttää jotakin merkittävää. Niinpä kansalaisjärjestötoiminnassa on jokaisen toimijan tärkeää luoda sekä ylläpitää innostuksen kulttuuria joka on avointa ja arvostavaa, tasa-arvoista ja rohkeaa.

”*Innostus onkin energiaa, joka taidon ja tahdon tuella voi yhteisössä synnyttää jotakin merkittävää.*

Voisimmeko itse kukkia innostusta ympärillämme? Tukea vapaaehtoistyön kollegoita positiivisen palautteen kautta? Ottaa positiivista tunnevuorovaikutusta käyttöön läsnäolon ja hyväksynnän avulla? Me kaikki kaipaamme osaksi jaettavaa iloa ja onnistumista. Emme kaipaa yliviireitä tunnepurkauksia vaan aitoa mukaansa tempaavaa tekemisen meininkiä. Ja sen on myös lupa olla hyvin tavoitehakuista ja tuloksellista.

LSV:n Shipibo-kansan seksuaaliterveys-hankkeen jatko-osan viimeinen vuosi on meneillään. Viisivuotinen matka on ollut työntäyteinen ja välillä myös kivikoinen. Vuosi vuodelta hanketyötä on opittu ja tulokset ovat parantuneet. Matkan varrella Suomen hanketiimistä on kasvanut perhe, jonka lukuisia kokouksia ja istujaisia on hellinyt mahtava välittämisen ja tekemisen kulttuuri. Vaikka hanke on lopuillaan, ei innostuksen aika ole ohi. Kentällä toteutetaan viimeisiä aktiviteetteja ja innostus polttomootorina valmistellaan hankkeen paikallisin voimin toteutettavaa jatkoa sekä laajenemista.

Toivotan innostavaa vapaaehtoistyötä ja yhdessä tekemistä kaikille järjestökollegoille!

Mariia Karppinen

Yksi Perun Shipibo-hankkeen koordinaattoreista

Lähteet:
Aalto-Setälä, Pauli & Saarinen, Mikael (2014)
Innostus - Myötämänipuloiminnin aakkoset.
Helsinki: Talentum Media.

OSALLISTU JÄSENHANKINTA- HAASTEeseen!

Haaste jatkuu syyskuun loppuun 2016!

1. Eniten uusia jäseniä rekrytoinut saa sadan euron lahjakortin Suomalaiseen kirjakauppaan sekä Whitetailin merinovillaisen topin
2. Toiseksi eniten rekrytoinut saa 50 euron lahjakortin Suomalaiseen kirjakauppaan ja Whitetailin merinovillaisen topin
3. Kolmanneksi eniten rekrytoinut saa Whitetailin merinovillaisen topin.

MITEN MUKAAN?

Jäsenlomakkeemme osoitteessa

<http://www.lsv.fi/osallistu/liity-jaseneksi/>

sisältää nyt kohdan, jossa uusi jäsen määrittelee, mitä kautta kuuli LSV:stä!

MITÄ TEEMME?

LSV:n motto on ”**Oikeudenmukaiseen maailmaan lääkärin keinoin.**”

Vuonna 2016 mm. toteutamme kolmea kehitysyhteistyöhanketta eri puolilla maailmaa sekä tiedotamme TTIP-sopimuksen vaikutuksista terveyssektoriin, tarkastelemme sote-uudistukseen liittyviä kysymyksiä yhdessä muiden järjestöjen kanssa, tiedotamme ja vaikutamme päättäjiin sodan ja rauhan kysymyksissä ja teemme ympäristöön ja terveyteen liittyvää työtä. Opiskelijoille tarjoamme mahdollisuuksia verkostoitua sekä ammatissa jo toimivien lääkärin kanssa sekä kansainvälisesti mm. Nobel-palkinnon saaneen International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW) kanssa. LSV:hen voi lähteä mukaan jo opiskelijana! LSV tekee myös yhteistyötä opiskelijajärjestö FiMSIC:n kanssa.

LSV toimii jaoksissa, joihin kaikki jäsenet ovat tervetulleita.

- **Kehitysyhteistyöjaos** koordinoi LSV:n kehitysyhteistyöhankkeita sekä toimii mainiona ponnahduslautana kansainvälisiin tehtäviin.
- **Terveyspolitiikkaos** tekee monipuolista vaikuttamistyötä terveyspolitiikan alalla Suomessa ja kansainvälisesti sekä toimii tiiviisti paperittomien terveydenhuollon hyväksi.
- **Rauhanjaos** tekee nimensä mukaisesti rauhantyötä lääkärin näkökulmasta.
- **Ympäristöjaos** tarkastelee ympäristöä ja terveyttä ja tiedotusjaos tiedottaa tästä kaikesta. Kaikkiin jaostoihin saa tulla mukaan koska tahansa, ja myös opiskelijat ovat tervetulleita. LSV myös jakaa pieniä apurahoja opiskelijoille mm. tapahtumajärjestelyyn ja IPPNW:n matkoihin.

OSALLISTUMINEN ON HELPPOA

Matalan kynnyksen osallistumistapa on myös yksinkertaisesti maksaa jäsenmaksumme, 48 euroa vuodessa työssäkäyville ja eläkeläisiltä sekä 14 euroa opiskelijoilta. Muistathan myös tykätä meistä Facebookissa.

LSV tarjoaa verkostoja ja vaikuttamismahdollisuuksia!

JÄSENHANKINTA- HAASTE!

Hyvä LSV:n ystävä,

Yhdistyksemme jäsenmäärä on 32-vuotisen historiamme aikana vakiintunut noin tuhanteen lääkäriin, eläinlääkäriin ja hammaslääkäriin ja näiden alojen opiskelijoihin.

Lääkäreitä ja lääketieteen opiskelijoita Suomessa on kuitenkin lähes 30 000. Heistä moni varmasti allekirjoittaa toimintaperiaattemme ja arvopohjamme.

Vuonna 2016 haluammekin 1,5-kertaistaa jäsenmäärämme 1500 lääkäriin.

OSALLISTU JÄSENHANKINTAHAASTEeseen!

Lue lisää edelliseltä sivulta.

**”Oikeudenmukaiseen
maailmaan
lääkärin keinoin.”**

LÄÄKÄRIN SOSIAALINEN VASTUU
LÄKARES SOCIALA ANSVAR